

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJENA OPĆOJ AUDIJENCIJI Srijeda, 26. kolovoza 2020. [\[Multimedia\]](#)

„Izliječiti svijet“: 4. Sveopća namjena dobara i krepost nade

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Zbog pandemije i njezinih društvenih posljedica mnogi su u opasnosti da izgube nadu. U ovom vremenu nesigurnosti i tjeskobe pozivam sve da prihvate dar *nade* koja dolazi od Krista. On nam pomaže ploviti burnim vodama bolesti, smrti i nepravde koji nemaju posljednju riječ nad našim konačnim određenjem.

Pandemija je iznijela na vidjelo i pogoršala socijalne probleme, posebno nejednakost. Neki mogu raditi od kuće, dok mnogim drugima to nije moguće. Neka se djeca, usprkos teškoćama, mogu nastaviti školovati, dok je za mnogu drugu školovanje naprasno prekinuto. Neke moćne države mogu izdvajati novac za rješavanje ove izvanredne situacije, dok bi za druge to predstavljalo prepreku budućem razvoju.

Ti simptomi nejednakosti otkrivaju jednu društvenu bolest; to je virus koji dolazi od bolesne ekonomije. Jednostavno rečeno: ekonomija je bolesna. Razboljela se. To je plod nepravičnog ekonomskog rasta – to je ta bolest: plod nepravičnog ekonomskog rasta – u kojem se zanemaruje temeljne ljudske vrijednosti. U današnjem svijetu, malobrojni bogati posjeduju više nego ostatak čovječanstva zajedno. Ponavljam ovo jer nas tjera na razmišljanje: malobrojna vrlo bogata, mala šačica ljudi, ima više od ostatka čovječanstva zajedno. To je čista statistika. To je nepravda koja vapi u nebo! Taj ekonomski model je, u isti mah, ravnodušan prema šteti nanesej zajedničkom domu. Nije ga briga za zajednički dom. Blizu smo toga da prijeđemo mnoge granice našeg prekrasnog planeta, s ozbiljnim i nepovratnim posljedicama: od gubitka biološke raznolikosti i klimatskih promjena do porasta razine morâ i uništavanja tropskih šuma. Društvena nejednakost i srozavanje okoliša idu ruku pod ruku jedno s drugim i imaju isti korijen (usp. enc. *Laudato si'*, 101), a to je grijeh želje za posjedovanjem, želje za dominacijom nad braćom i sestrama, želje za posjedovanjem i dominacijom nad prirodom i samim Bogom. Ali to nije u skladu s planom stvaranja.

„U početku, Bog je zemlju i njezina blaga povjerio zajedničkom upravljanju čovječanstva, da se ono za nju brine“ (*Katekizam Katoličke Crkve*, 2402). Bog je pred nas stavio zahtjev da vladamo zemljom u njegovo ime (usp. *Post* 1, 28), obrađujući je i njegujući je kao vrt, vrt sviju (usp. *Post* 2, 15). „Dok ‘obrađivati’ znači orati i obrađivati tlo, ‘čuvati’ znači brinuti se, štiti, čuvati i budno paziti“ (LS, 67). Ali treba paziti da se to ne tumači u smislu da smo slobodni činiti sa zemljom što nam se prohtije. Ne. Postoji „odnos odgovorne uzajamnosti“ (*ibid.*) između nas i prirode. Postoji odnos odgovorne uzajamnosti između nas i prirode. Primamo od stvorenoga svijeta i dajemo mu. „Svaka zajednica može iz obilja koje joj nudi zemlja uzeti ono što joj treba za njezino preživljavanje, ali ona ima također dužnost štiti je“ (*ibid.*). To je uzajamno.

Zapravo, zemlja „je bila ovdje prije nas i ona nam je darovana“ (*ibid.*), Bog ju je dao „cijelomu ljudskom rodu“ (KKC, 2402). Zato je naša dužnost pobrinuti se da njezini plodovi dođu do sviju, a ne samo do nekih. A to je ključni element našeg odnosa sa zemaljskim dobrima. Kao što su podsjetili oci Drugog vatikanskog sabora, „čovjek, koristeći ova dobra, mora smatrati vanjske stvari koje zakonito posjeduje ne samo kao svoje, već i kao zajedničke, u smislu da ne koriste ta dobra samo njima već i drugima“ (pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*, 69). Naime, „vlasništvo nad nekim dobrom čini onog koji ga posjeduje upraviteljem Providnosti, kako bi ono urodilo plodom i plodove dijelilo s drugima“ (KKC, 2404). Mi smo upravitelji dobara, a ne gospodari. Upravitelji. „Da, ali to dobro je moje“. Istina, tvoje je, ali zato da njime upravljaš, a ne da ga sebično zadržavaš sa sebe.

Kako bi se zajamčilo da ono što posjedujemo donosi vrijednost zajednici, „politička vlast ima pravo i dužnost regulirati legitimno ostvarivanje prava vlasništva u službi općega dobra“ [1].

„Podređenost privatnog vlasništva *sveopćoj namjeni dobara* [...] je ‘zlatno pravilo’ društvenog vladanja i ‘osnovno načelo cjelokupnog etičko–društvenog poretka’“ (LS 93) [2].

Imovina i novac sredstvasu koja mogu služiti poslanju. Lako ih, međutim, pretvaramo u ciljeve, pojedinačne ili kolektivne. A kad se to dogodi to se nužno odražava na bitne ljudske vrijednosti. *Homo sapiens* izobličuje se i postaje svojevrсни *homo æconomicus* – u najgorem smislu te riječi – individualist, proračunata individua i despot. Zaboravljamo da smo mi, s obzirom na to da smo stvoreni na Božju sliku i priliku, društvena, kreativna i solidarna bića urešena bezgraničnom sposobnošću za ljubav. Često to zaboravljamo. Zapravo, mi smo najkooperativnija bića od svih vrsta i rastemo u zajednici, što se jasno vidi iz iskustava svetaca [3]. Ima jedna španjolska izreka koja mi je poslužila kao nadahnuće za ovu rečenicu, a glasi ovako: *floreceamos en racimo como los santos*. Cvjetamo u zajednici kao što se vidi u iskustvu svetaca.

Kad se uslijed opsesije za posjedovanjem i dominiranjem isključuje milijune ljudi iz primarnih dobara, kad ekonomska i tehnološka nejednakost razdire društveno tkivo i kad ovisnost o neograničenom materijalnom napretku ugrožava zajednički dom, ne smijemo samo mirno stajati i promatrati. Ne, to je tužno. Ne smijemo samo stajati i mirno promatrati! Pogleda uprta u Isusa (usp. *Heb* 12, 2) i sa sigurnošću da njegova ljubav djeluje preko zajednice njegovih učenika, svi

moramo djelovati zajedno u nadi da će nastati nešto drugačije i bolje. Kršćanska nada, ukorijenjena u Bogu, naše je sidro. Ona podupire volju za dijeljenjem, jačajući naše poslanje kao Kristovih učenika, onoga koji je s nama podijelio sve.

Prve kršćanske zajednice koje su, kao i mi, proživjele teška vremena, to su shvatile. Svjesne da tvore jedno srce i jednu dušu, sva su im dobra bila zajednička, svjedočeći preobilnu Kristovu milost koja se izlila na njih (usp. *Dj* 4, 32-35). Prolazimo kroz jednu krizu. Pandemija nas je sve dovela u krizu. Ali zapamtite: ne možemo izići iz krize isti, ili ćemo izaći bolji ili gori. To je naša opcija. Hoćemo li nakon krize nastaviti s ovim ekonomskim sustavom socijalne nepravde i prijezira brige za okoliš, stvoreni svijet, zajednički dom? Razmislimo o tome. Neka kršćanske zajednice dvadeset i prvog stoljeća ponovno vrate tu stvarnost – briga za stvoreni svijet i društvenu pravednost: to dvoje ide jedno s drugim ruku pod ruku – dajući tako svjedočanstvo uskrsnuća Gospodinova. Ako se brinemo za dobra koja nam daje Stvoritelj, ako objedinimo ono što posjedujemo na način da nikome ništa ne nedostaje, tada zaista možemo nadahnuti nadu u obnovu zdravijeg i pravednijeg svijeta.

I na kraju, sjetimo se djece. Čitajte statistike: koliko djece danas umire od gladi zbog loše raspodjele bogatstava, zbog ekonomskog sustava kojeg sam ranije spomenuo; i koliko djece danas nema pravo na školovanje iz istog razloga. Neka nam ta slika djece koja oskudijevaju, gladuju i ne mogu se obrazovati, pomogne shvatiti da nakon krize moramo izići bolji. Hvala vam.

[1] Usp. GS, 71; sv. Ivan Pavao II., enc. *Sollicitudo rei socialis*, 42; enc. *Centesimus annus*, 40.48).

[2] Usp. sv. Ivan Pavao II., enc. *Laborem exercens*, 19.

[3] “*Florecemos en racimo, como los santos*”: uobičajena uzrečica na španjolskom.